

Іван Горовий «Правила поведінки»

Теплими обіймами зустріла Олена Вікторівна нас, колишніх вихованців-випускників. Молода струнка вчителька змінилася. Щоденна виснажлива робота встигла зморщити обличчя. Але ще нівроку, по-бойовому трималася. Не любила розтринькувати час. Коли обійшли школу та класи, вона запросила на п'ятихвилинку в учительську і, виставивши на стіл класний журнал, дружнелюбно мовила:

- Будь ласка, ознайомтеся з оцінками.

Я відійшов осторонь і розчервонівся. Олена Вікторівна звернула на мене увагу.

- А ти, Сергію, чому не цікавишся своїм навчанням? – насторожилася вона.

- Я не забув свій табель, - опустивши погляд, за соромливо відповів.

- За двадцять літ геть нічого не вивітрилося з голови? – здивувалася вчителька.

Не скаржуся на пам'ять. Не виходить з думки Олена Вікторівна. Часто добрим словом згадує її. Вольова, сильна духом жінка. На долю вчительки випав неврівноважений клас. Не раз допікав своєю поведінкою. Не впала в розпач. Кожного старшокласника довела до випуску. На останньому дзвінку, протираючи хустинкою засльозені очі, наприкінці схвильовано сказала: «Ви, мої діти. Я не забуватиму вас. І ви пам'ятайте рідну школу, клас». Усі мовчали. Лише я набрався сміливості і вигукнув: «Як вас не згадувати, коли мене, непосиду, витерпіли в класі». І вона не змовчала: «А все ж я не боюся, Сергію, за твоє майбутнє...».

- Вас не забудеш. А чим я вам запам'ятався?

- Не знав правила шкільної поведінки, - зніяковівши, нагадала.

Не спасував перед нею.

- Зате я вивчив і засвоїв правила поведінки в житті. Вони щодня у мене під контролем.

- Рада за твій життєвий досвід, - вона глянула на елегантний костюм й поцікавилася: - Де працюєш?

- А не знизите поведінку, коли не зізнаюся? Ви ж і зараз для мене найкращий класний керівник, - напівжартома відповів.

Олена Вікторівна й собі усміхнулася. – Ти ж сам уже батько.

Я гордо підвів голову і додав:

- Двох дітей. Не скаржуся на своє чадо. Ощасливлують сім'ю, старанно навчаються, в усьому допомагають.

- Стократ рада за тебе. Пожинаємо солодкі плоди свого виховання.

- Не покладаю рук. Ніде не відсиджуюсь. Працював на маршрутці, а оце недавно викупив кіоск. Зараз у місті на ринку торгую дитячим товаром. Хоча комусь це й смішно.

Не смішно, коли ти добре знаєш правила сімейної поведінки, - вдовольнившись моєю відповіддю, нарешті Олена Вікторівна звернулася до всіх: - Діти, поспішаймо до шкільного залу. Нас вже чекає директор.

Іван Горовий «Я козачка твоя»

- Тату, а в мене теж виростуть такі вуса, як у вас? – несподівано спитав Михайлик, коли сім'єю всілися за стіл.

Я не звернув увагу на дитячу наївність, але дружину здивувала моя байдужість.

- Хіба ти, Петре, не чуєш, чим цікавиться дитина? Тож обізвися, - збуджено відреагувала Галина на мовчанку.

- Ще кращі виростуть, - усміхнувшись, люб'язно прихилив його голівку до грудей. – Тільки не підганяй літа. На все приходять час. А ти ще й не бачив свого дитинства.

Михайлик не зводив з мене погляду, милувався чорними козацькими вусами. Коли розгладжував їх, тоненькою підківкою звисали до підборіддя. Галина й сама не раз задивлялася на них. А за столом вони так заповнили її душу, що аж схопилася з місця і ніжно обняла теплими руками. Ледве не розгубився від її почуття – не той вибрала час поділитися ними.

- Ти не знаєш, чого ми сіли за стіл? – всерйоз спитав. – Пора вечеряти, а ми... Гляди, ще на теревеньки перейдемо.

Насмажені олією карасики, нариблені вчора мною вудкою на ставку, дразнили шлунок.

- Потерпи, Петре, якусь хвилину. Михайлик хоче щось сказати. Ще не все почув від нього.

- Сама не даєш йому слова.

- Він ще промовить його, - залюбки мовила й ненароком: - Я козачка твоя...

Здивовано глянув на неї. Чи то Михайлик вплинув вразливістю на неї, чи враз пригадалося давнє минуле, що вона не змогла стриматися переді мною за свою гордість і любов до козацького краю.

- Приголублюєш мене за столом. Гляди, ще заспіваєш.

- Я не позбавлена голосу.

Михайлик аж сплеснув руками.

- Тату, я не раз чув, як мама вечорами співала в хаті, коли ви пізно поверталися з роботи додому.

Така пісня...

- Може, не повіриш синочку?

Похвала – похвалою, а все ж не цурався власної думки.

- Ти ж не Раїса Кириченко так співати.

Галина зніяковіла. А коли її потягнуло на пісню, я розхвилювався.

- У мене є вродливіша козачка.

Наче ножем різонув по-живому.

- І ти до цих пір приховував її від мене? Хто ж вона? Зізнайся: шила у мішку не сховаєш, - нетерпляче не зводила погляду від мене.

- Моя рідна Україна.

- Вона найкраще співає у світі! – радісно вигукнув хлопчик. – Правда, мамо?

Я вдоволено усміхнулася – добре, коли є дитяча підтримка.

- За Михайлика правдивішу не дам оцінки. І ти, Галино, зі мною погодишся. Тож давайте нарешті будемо разом вечеряти, а то наші карасики попливуть з миски до киці. Недарма вона тільки й поглядає на них.